

מדוע מניפים את הדגל?

Category: במדבר, במדבר

הדגלים במדבר סימלו גאווה לאומית והפגנת פטריוטיות של זהות השבטים. ומהו הדגל של הקב"ה?

סידור מקומות

לכל מדינה יש דגל משלה [1] דגל ישראל, דגל ארה"ב, אבל מי המציא את הרעיון הזה?

הפעם הראשונה בה אנו קוראים על דגלים, היא בפרשתנו במדבר. בראש חודש אייר, שנה וחודש ימים לאחר יציאת מצרים, עם ישראל כבר הספיק לקבל את התורה ולבנות את המשכן, ואז הקב"ה החליט להשליט סדר במדבר.

עד אז התגוררו כל השבטים כשהם מעורבים אחד בשני, זה היה 'פארבריינגען' אחד גדול. אבל כעת צווה הקב"ה את משה "איש על דגלו... יחנו בני ישראל מנגד סביב לאהל מועד יחנו".

המשכן הוא המרכז של מחנה ישראל, וכולם חונים סביבו, בכל צד שלשה שבטים שביחד הם מהווים מחנה אחד. בצד מזרח היו מחנה יהודה ואילו הצטרפו השבטים יששכר וזבולון; בצד דרום היו מחנה ראובן ואילו הצטרפו השבטים שמעון וגד; בצד מערב [2] מחנה אפרים ביחד עם מנשה ובנימין, ובצד צפון היה מחנה דן עם אשר ונפתלי.

לכל אחד מן השבטים היה דגל, וכל מי שראה את הדגל של השבט שלו [3] ידע מיד להיכן הוא משתייך ואיפה מקומו, והעביר מיד את האוהל שלו למקום ששם נמצא שבטו.

המדרש מספר שכאשר משה רבינו שמע את הציווי הזה מאת הקב"ה "התחיל משה מיצר אמר עכשיו עתידה המחלוקת להינתן בין השבטים, אם אני אומר לשבטו של יהודה שישרה במזרח והוא אומר אי אפשי אלא בדרום".

תארו לעצמכם. משה רבינו מגיע ומתחיל לחלק הוראות בנוסח "שבט יהודה יפנה למזרח, ויש לכם שכנים חדשים את שבט יששכר וזבולון" [4] מיד יתחילו הוויכוחים והטענות בנוסח "אנחנו רוצים צד אחר, בצד השני יש יותר שמש בחורף, ובכלל אנחנו לא מרוצים מהשכנים, אנחנו רוצים לחיות לצד שבט אחר" וכו' וכו'.

זה הרי כמעט כמו לקבוע מקומות לבר-מצוה או לחתונה, שכל אחד יודע שזה אחד הדברים הכי סבוכים, ובסוף יש תמיד את אלו שלא מרוצים, הייתכן שהושבת אותי ביחד עם הנודניק הזה שאני כבר לא מדבר איתו חצי שנה?!

אותה תופעה מוצאים לגבי מכירת מקומות בבית הכנסת, לכן כאן אצלנו לא מוכרים מקומות, שכן בבתי כנסת רבים מתקיימים מלחמות עולם, מי ישב לידי ובעיקר מי לא ישב לידי. אתם חושבים שהתופעה הזאת התחילה באמריקה במאה העשרים? מסתבר שמאז ומעולם כך היו פני הדברים! לפיכך בשעה שמה שמע שהוא יצטרך לחלק את המקומות של השבטים [2] "חלשה דעתו".

ממשיך המדרש ואומר "אל"ל הקב"ה משה מה איכפת לך? אין צריכין לך, מעצמן הן מכירין דירתן" (במדב"ר ב). מאיפה הם מכירין את מקומם? אומר רש"י בפרשתנו על הפסוק "באותות לבית אבותם" [2] "באות שמסר להם יעקב אביהם כשנשאווהו ממצרים שנאמר ויעשו בניו לו כן כאשר צום, יהודה יששכר וזבולון ישאווהו מן המזרח וראובן ושמעון וגד מן הדרום וכו'" (במדב"ר ב, ב).

לפני פטירתו אסף יעקב אבינו את בניו, שנים עשר השבטים, וברכם. לאחר מכן צוה אותם איך הם אמורים לשמש אותו לאחר מותו. וכמו שרש"י בפרשת ויחי אומר על הפסוק 'וישאו אותו בניו' [2] "ולא בני בניו שכך צום אל ישא מטתי לא איש מצרי ולא אחד מבניכם. . אלא אתם, וקבע להם מקום ג' למזרח, וכן לארבע רוחות וכסדרן למסע מחנה של דגלים נקבעו כאן" (בראשית נ, י"ג).

יעקב אבינו צוה שרק בניו יישאו את מיטתו ולא אף אחד אחר, וגם הורה להם בדיוק מי ישא בראש וכו'. לכן כאשר משה רבינו אמר להם שלשת השבטים במזרח [2] הם לא באו בטענות, שכן הם כבר ידעו שנים רבות ששלשת השבטים האלו שייכים לצד מזרח.

מי צריך דגל?

נשאלת השאלה, לשם מה צריך דגל? הרי אפשר היה להודיע לכל שבט את מקומו המדויק ומה אפוא הצורך בדגל?

התשובה היא, שהדגל נעשה בעיקר כדי שגם אחרים ידעו להיכן אתה שייך. אמנם האדם עצמו לא צריך דגל כדי להכיר את מקומו, הוא יודע היטב שהוא 'פטריוט', אבל אחרים לא יודעים ועשויים לבוא לכלל טעות!

הדגל הוא אפוא סמל מייצג שמונף אל על כדי שכולם יראו ממרחקים שאתה גאה בעם שלך! כל ענינו של הדגל הוא גאווה לאומית בבחינת "ויגבה לבו בדרכי ה'".

נשאלת השאלה: אם כולם נושאים דגל, הרי בוודאי שגם להקב"ה יש דגל משלו, מהו הדגל של הקב"ה? כשאנחנו מבחינים בדגל של ישראל בארה"ב אנו יודעים שכאן שגרירות ישראל או מקום אחר בעל זיקה חזקה לארץ ישראל, וכך גם כאשר מישהו מניף דגל של ארה"ב סימן שהוא אמריקאי וכו"ב. מהו אם-כן הדגל של הקב"ה שדרכו אנו יכולים לדעת שבמקום ההוא שורה

אהוב למעלה ולמטה

שלמה המלך בשיר השירים אומר "ודגלו עלי אהבה" [?] הדגל של הקב"ה זה אהבה, (שהש"ר ב), בבית ששורה בו אהבה [?] שם גם השכינה שורה, בקהילה בה שוררת אהבה, זהו הסימן המובהק ביותר ששם גם השכינה שרויה, זהו הדגל של הקב"ה.

אבל כמו בדגל שמניפים אותו [?] הדבר צריך להיות מפורסם. הרבה אנשים טוענים שהם אוהבים את כולם, אבל איך באמת אפשר לדעת היכן ישנה אהבה?

על כך באה המשנה בפרקי אבות ומביאה את מאמרו של רבי חנינא בן דוסא: "הוא היה אומר, כל שרוח הבריות נוחה הימנו רוח המקום נוחה הימנו, וכל שאין רוח הבריות נוחה הימנו אין רוח המקום נוחה הימנו" (אבות ג, י).

רבי חנינא בן דוסא מלמד אותנו כלל גדול: זה לא מספיק שאתה אוהב את כולם, עליך לגרום שאנשים יאהבו אותך; אם אתה רוצה לדעת אם הקב"ה אוהב אותך ואם השכינה שרויה בקרבך [?] צא ובדוק אם אנשים אוהבים אותך.

ככל שאתה אהוב יותר למטה [?] כך אתה אהוב יותר למעלה.